

УДК 352:330.15/16

JEL: H72, H75, R51

DOI: 10.35774/rarrpsu2026.31.032

Олена ДУДКІНА

доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу
Західноукраїнський національний університет, м.Тернопіль

кандидат економічних наук, доцент

E-mail: moip_kaf@wunu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0659-1799>

Інна ЧИКАЛО

доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу
Західноукраїнський національний університет, м.Тернопіль

кандидат економічних наук, доцент

E-mail: moip_kaf@wunu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4824-8999>

УДОСКОНАЛЕННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

АНОТАЦІЯ

Вступ. В умовах децентралізації та обмеженості бюджетних надходжень ефективно управління ресурсами стає ключовим фактором спроможності громад. Удосконалення ресурсного забезпечення (фінансового, кадрового, матеріально-технічного, інформаційного) дозволяє органам місцевого самоврядування вирішувати завдання розвитку території, якісніше надавати послуги населенню та оперативно реагувати на виклики воєнного стану. Пошук нових інструментів залучення інвестицій та оптимізація внутрішніх ресурсів є критично важливими для сталого розвитку територій та зміцнення довіри громадян до місцевої влади.

Мета дослідження полягає у комплексному аналізі стану ресурсного забезпечення органу місцевого самоврядування та обґрунтуванні напрямів його удосконалення з урахуванням сучасних викликів.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: аналіз і синтез для узагальнення теоретичних підходів до трактування категорії «ресурсне забезпечення»; статистичний аналіз для оцінювання ресурсного забезпечення та фінансової спроможності Підволочиської громади; SWOT-аналіз для ідентифікації сильних і слабких сторін, можливостей і загроз розвитку; системний підхід для комплексної оцінки ресурсного потенціалу.

Результати дослідження. Встановлено, що ресурсне забезпечення детермінує результативність діяльності органу місцевого самоврядування та його здатність реалізувати власні та делеговані повноваження. За результатами аналізу ресурсного підґрунтя розвитку Підволочиської територіальної громади зроблено висновки про те, що вона функціонує в умовах обмежених фінансових можливостей, та, водночас, має достатній рівень ресурсного забезпечення для виконання базових функцій органу місцевого самоврядування. Фінансова спроможність громади оцінюється як оптимальна. SWOT-аналіз дозволив визначити важливі переваги громади, зокрема: вигідне економіко-географічне розташування, наявність інвестиційного потенціалу та розвинену соціальну інфраструктуру, а також проблемні аспекти, такі як демографічні виклики, слабкість виробничої та технологічної інфраструктури, обмеженість інвестиційних ресурсів. Серед зовнішніх можливостей виокремлено залучення міжнародної допомоги та розвиток міжмуніципального співробітництва, тоді як основними загрозами залишаються воєнні ризики, міграційні процеси та дефіцит фінансових ресурсів. Вказане обумовлює необхідність інноватизації

механізмів управління ресурсами та посилення ресурсного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування.

Перспективи досліджень. Подальші наукові розвідки доцільно спрямувати на розроблення ефективних інструментів підвищення ресурсної спроможності територіальних громад, зокрема через впровадження ресурсного аудиту, цифрових технологій управління, механізмів державно-приватного партнерства та стимулювання розвитку людського капіталу. Особливої уваги потребує пошук напрямів адаптації громад до умов війни та перспектив повоєнного відновлення.

Ключові слова: місцеве самоврядування, ресурси територіальної громади, ресурсне забезпечення соціально-економічного розвитку, фінансова спроможність територіальної громади, управління ресурсами, інфраструктура.

Формули: 0, **рис.:** 0, **табл.:** 3, **бібл.:** 13.

Dudkina Olena, Chykalo Inna

IMPROVEMENT OF RESOURCE PROVISION OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ACTIVITIES IN MARTIAL STATE CONDITIONS

ANNOTATION

Introduction. In the context of decentralization and limited budget revenues, effective resource management is a key factor in community capacity. Improving resource provision (financial, human, and material-technical) enables local governments to provide higher quality services to the population and respond promptly to the challenges of martial law. Identifying new tools for attracting investment and optimizing internal resources is critical for the sustainable development of territories and strengthening citizens' trust in local authorities.

The purpose of the study aim is to conduct a comprehensive analysis of the current state of resource provision for a local government body and to substantiate directions for its improvement, considering modern challenges.

Methods. The study employed both general scientific and specialized methods, including: analysis and synthesis to generalize theoretical approaches to the category of "resource provision"; statistical analysis to evaluate the resource base and financial capacity of the Pidvolochysk hromada; SWOT analysis to identify strengths, weaknesses, opportunities, and threats to development; and a systems approach for a comprehensive assessment of resource potential.

Results. It was established that resource provision determines the performance of a local government body and its ability to exercise both its own and delegated powers. The resource analysis concluded that the Pidvolochysk territorial hromada possesses a sufficient level of resource provision to perform its basic functions while operating under limited financial conditions. The hromada's financial capacity is assessed as optimal. The SWOT analysis identified key advantages, such as a favorable geographical location, investment potential, and developed social infrastructure, alongside problematic aspects like demographic challenges, infrastructure wear, and limited investment resources. External opportunities include attracting international aid and developing inter-municipal cooperation, while the main threats remain war-related risks, migration processes, and financial resource deficits.

Prospects. Further scientific research should be directed towards developing effective tools to increase the resource capacity of territorial communities, in particular through the implementation of resource audits, digital management technologies, public-private partnership mechanisms, and stimulating human capital development. Particular attention should be paid to finding ways to adapt communities to war conditions and the prospects for post-war recovery.

Keywords: local self-government, resources of the territorial community, resource provision of socio-economic development, financial capacity of the territorial community, resource management, infrastructure.

Formulas: 0, **fig.:** 0, **tabl.:** 2, **bibl.:** 13.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. В умовах повномасштабної війни в Україні удосконалення ресурсного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування є одним із пріоритетів забезпечення функціонування територіальних громад. Наявність ресурсів та ефективність їхнього використання є тими базовими чинниками та необхідними передумовами підтримки життєдіяльності населення, гарантування безпеки, відновлення інфраструктури та надання базових послуг як у період воєнних дій, так і після їх завершення. Водночас ефективне ресурсне забезпечення сприяє зміцненню фінансової спроможності громад, підвищенню якості публічних послуг, забезпеченню сталого розвитку територій, посиленню дієвості органів місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень та наукових праць. Проблематика ресурсного забезпечення органів місцевого самоврядування знайшла відображення у працях багатьох науковців, серед яких Т.М.Безверхнюк, К.Д. Бабов [1], О.І.Бобровський [2], Н.В. Боднарчук, О.О.Поденко [3], О.О. Веклич [4], Н. М. Гринчук [5], А.Ф. Мельник [6], Л.М.Федоришина, О.О.Кононюк, І.А.Кононюк [7] та ін.

Проте, незважаючи на певний науковий інтерес щодо цієї проблематики, з огляду на динамічність умов зовнішнього середовища, зумовлених воєнним станом в країні, питання удосконалення ресурсного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування не втрачають своєї актуальності та потребують додаткового вивчення.

Мета та завдання статті. Враховуючи вказане метою статті є концептуальне та емпіричне обґрунтування основних напрямів удосконалення ресурсного забезпечення органу місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. В умовах воєнного стану місцеве самоврядування виступає важливою складовою забезпечення життєстійкості держави. Ефективність діяльності органів місцевого самоврядування значною мірою визначається рівнем їх забезпеченості фінансовими, кадровими, матеріально-технічними, інформаційними та організаційними ресурсами, наявність яких є запорукою прийняття та реалізації дієвих управлінських рішень. Так, зокрема, фінансові ресурси забезпечують можливість спрямування коштів на актуальні потреби громади, а кадровий потенціал визначає якість управління та надання послуг. Водночас значна частина громад стикається з дефіцитом ресурсів, що зумовлює необхідність пошуку нових інструментів їх ефективного використання та розширення наявної ресурсної бази.

Формування ресурсного забезпечення відбувається за рахунок ресурсів. Так, поняття «ресурси» етимологічно походить з (фр. ressource – допоміжний засіб) та трактується як «основні елементи виробничого потенціалу, які має в розпорядженні система і які використовуються для досягнення конкретних цілей економічного розвитку» [8]. В перекладі з латини ця категорія означає «добре бути» та розглядається як засіб запуску процесу будь-якої діяльності» [8]. У науковій літературі категорія «ресурси» розглядається як сукупність засобів, можливостей і факторів, що використовуються для досягнення цілей розвитку. За змістовим наповненням ресурси трактуються як матеріальні, фінансові, інформаційні та інші складові, які забезпечують функціонування системи. Вони виступають основою економічного потенціалу та можуть розглядатися як внутрішні резерви розвитку за умови їх раціонального використання. Виходячи із сутності трактування дефініції «ресурси» науковці наводять трактування поняття «ресурсне забезпечення», окремі з яких наведено в табл.1.

Узагальнюючи наукові підходи (див.табл. 1), «ресурсне забезпечення» розглядатимемо як системний процес, що охоплює планування потреб, залучення, розподіл та ефективне використання ресурсів для досягнення цілей організації. Відповідно, ресурсне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування слід визначати як комплекс ресурсів та механізмів їх ефективного використання для виконання визначених повноважень і досягнення стратегічних цілей розвитку громади. Саме ресурсна складова формує потенціал територіальної громади та визначає її спроможність забезпечувати надання якісних публічних послуг.

Важливо зазначити, що ефективність функціонування місцевого самоврядування безпосередньо залежить не стільки від наявних ресурсів, як від збалансованого їхнього використання. Так, на сьогодні фінансові ресурси забезпечують реалізацію програм і сукупність

надаваних послуг, матеріально-технічні – функціонування інфраструктури, кадрові детермінують якість управління, а інформаційні визначають обґрунтованість рішень. Тому, наявність ресурсів створює передумови для реалізації як власних, так і делегованих повноважень.

Найважчий ресурсний потенціал безпосередньо впливає на якість життя населення громади, оскільки забезпечує можливість реалізації інфраструктурних, соціальних та інвестиційних проєктів. Він сприяє модернізації об'єктів інфраструктури, розвитку підприємництва, залученню інвестицій, активізації громадських ініціатив, формуванню комфортного життєвого середовища в громаді. При цьому формується ефект взаємопосилення – економічний розвиток генерує нові ресурси, а ресурси, у свою чергу, стимулюють розвиток.

Таблиця 1.

Визначення категорії «ресурсне забезпечення»

№ з/п	Автор	Пропоноване визначення
1	Алькема В., Пазєєва Т.	комплекс заходів забезпечення організації ресурсами відповідного виду та складу, що включає механізми пошуку, отримання, зберігання, накопичення, планування, обліку, використання та витрат
2	Безверхнюк Т.	система державних заходів, спрямованих на створення матеріальних, правових, інституційних умов перетворення елементів ресурсного простору в засоби досягнення цілей
3	Боднарчук Н.	цілісна система процесів виявлення, мобілізації, управління та інтеграції різних видів ресурсів для забезпечення ефективного виконання органами місцевого самоврядування власних повноважень, реалізації стратегічних цілей розвитку громади та підвищення якості життя населення в умовах динамічних викликів і обмежених можливостей
4	Гринчук Н., Комаха Л., Алексєєнко І., Гошовська В.	комплексна система матеріально-технічних, фінансових, трудових, природно-ресурсних та інформаційних можливостей, що мобілізуються органами влади для досягнення стратегічних цілей розвитку
5	Мельник А.	сукупність ресурсів, що використовуються чи можуть використовуватися організацією для здійснення своєї діяльності.
6	Чорна А.	процес пошуку, залучення та використання різних видів ресурсів; складна система, яка включає в себе сукупність послідовних, взаємопов'язаних етапів, систематизованих до цих завдань методик, методів, моделей, які дають можливість обґрунтувати, вибрати спосіб ресурсного забезпечення та оцінити ефективність обраного способу

Примітка. Наведено за [1;3;5;6;9;10].

В умовах децентралізації ресурсне забезпечення є показником спроможності громади. Фінансово незалежні громади мають більшу автономію у визначенні пріоритетів розвитку та прийнятті управлінських рішень, що зміцнює демократичні засади місцевого самоврядування. Крім того, ресурсне забезпечення визначає можливості впровадження сучасних управлінських інструментів, зокрема електронного урядування, цифровізації процесів, моніторингу та оцінювання програм, підвищення прозорості бюджетного процесу. Недостатність ресурсів може призводити до низької ефективності управління, зниження рівня прозорості та підзвітності. Натомість їх достатній рівень створює передумови для розвитку громадської участі, реалізації бюджетів участі, співпраці з бізнесом і громадським сектором.

Фактично, в сучасних умовах ресурсне забезпечення є не лише сукупністю матеріальних, фінансових та інших засобів, а фундаментальною умовою спроможності місцевого самоврядування забезпечувати розвиток територій та підвищення якості життя населення.

Рівень ресурсного забезпечення безпосередньо впливає на якість управлінських рішень і формує можливості розвитку громади. У цьому контексті виникає своєрідний цикл: ефективне управління сприяє зростанню ресурсів, а їх збільшення дозволяє приймати ще більш якісні рішення. Водночас слід опиратись на необхідність ресурсного забезпечення, по-перше, функціонування самого органу місцевого самоврядування, та, по-друге – виконання його зовнішніх функцій (до прикладу, розробки та реалізації стратегій, програм соціально-економічного розвитку територіальних громад, здійснення маркетингових досліджень, підготовки проєктних ініціатив тощо).

З огляду на вказане важливо проводити аналіз ресурсного забезпечення органів місцевого самоврядування, що дозволить оцінити структуру та ефективність використання ресурсів, виявити проблемні аспекти та визначити напрями їх оптимізації.

Ілюстративно розглянемо стан ресурсного забезпечення на прикладі Підволочиської територіальної громади. До складу цієї територіальної громади входить селище Підволочиськ, яке виконує функції адміністративного центру, а також 23 населені пункти, що утворені на базі 16 колишніх сільських рад [11]. Загальна площа громади становить 35 400 га, що у відсотковому співвідношенні до території області становить 2,6% [11]. Чисельність населення громади налічує близько 17,3 тис. осіб, з яких 7,5 тис. проживає в адміністративному центрі [11]. Територія громади характеризується наявністю значних запасів природних ресурсів.

В той же час, ресурсне забезпечення діяльності ОМС цієї громади охоплює сукупність ресурсів (організаційних, фінансових, матеріально-технічних, земельних, кадрових, інформаційно-технологічних, інституційних), необхідних для реалізації власних і делегованих повноважень ради та забезпечення належного рівня місцевого розвитку громади. Так, аналізуючи показники ресурсного забезпечення Підволочиської територіальної громади, оприлюднені на їхньому офіційному сайті, можна констатувати, що орган місцевого самоврядування цієї громади функціонує в умовах обмежених ресурсів, що впливає на реалізацію інвестиційних проєктів і розвиток інфраструктури.

Економічна основа розвитку громади переважно базується на результатах функціонування аграрного сектора та переробці сільськогосподарської продукції; провідними напрямками є вирощування зернових і технічних культур. Значну роль у формуванні зайнятості відіграють великі аграрні підприємства, які, однак, функціонують в умовах підвищених ризиків воєнного часу. Промисловий сектор представлений підприємствами харчової, легкої, видобувної та переробної галузей.

Аналізуючи фінансову спроможність Підволочиської територіальної громади можна виявити певні особливості (табл. 2).

Таблиця 2

Показники фінансової спроможності Підволочиської територіальної громади за 9 міс. 2025р.

Чисельність наявного населення (тис. чол.)	Площа (км ²)	Доходи загального фонду на мешканця (грн.)	Видатки загального фонду на мешканця (грн.)	Видатки на утримання апарату управління на мешканця (грн.)	Капітальні видатки на мешканця (грн.)	Рівень дотаційності бюджетів (%)	Частка управлінських видатків (%)	Частка бюджетних видатків на оплату праці (%)	Частка капітальних видатків (%)	Видатки на культуру, фізкультуру і спорт на мешканця	Частка трансфертів у доходній частині загального фонду (%)	Частка місцевих податків і зборів
17,949	352,1	6 114,5	8 132,1	1 715,9	162,7	8,9	28,1	73,5	1,9	519	22	31

Примітка. Наведено за [12].

Так, для громади найбільш характерними можемо визначити такі положення:

по-перше, достатньо високе значення показника доходів загального фонду у розрахунку на одного жителя, що є свідченням сформованої дохідної бази;

по-друге, частка місцевих податків і зборів у структурі доходів (без урахування трансфертів) становить 31,5%, що відповідає середньому рівню податкової самодостатності та перебуває в межах оптимального значення (30–40%);

по-третє, видатки загального фонду на одного мешканця досягли 8132,1 грн, перевищуючи рівень доходів, що є характерним для більшості територіальних громад і компенсується за рахунок міжбюджетних трансфертів;

по-четверте, витрати на утримання управлінського апарату становлять 1715,9 грн на особу, що дещо перевищує середній рівень, але залишається в допустимих межах. Частка таких витрат у бюджеті складає 28,1%, що є відносно високим, проте не критичним показником;

по-п'яте, капітальні видатки на одного жителя становлять лише 162,7 грн, що свідчить про низький рівень інвестиційної активності. Частка капітальних витрат у бюджеті становить 1,9%, що вказує на домінування поточних витрат над розвитковими. Водночас фінансування сфер культури, спорту та фізичної культури (519,1 грн на особу) свідчить про належну увагу до соціальної складової розвитку;

по-шосте, рівень дотаційності бюджету громади становить 8,9%, що характеризує її як фінансово відносно незалежну.

Фінансова спроможність цієї громади оцінюється як «оптимальна», що має достатній рівень доходів, покриває основні видатки власними ресурсами та демонструє помірну залежність від державної підтримки. Разом з тим проблемними залишаються низький рівень капітальних інвестицій та обмежене фінансування проєктів, спрямованих на розвиток громади.

Водночас зазначимо, що матеріально-технічна база громади включає мережу доріг місцевого значення протяжністю 117,8 км, з яких значна частина перебуває у незадовільному стані. Інженерна інфраструктура представлена системами водопостачання (25 км) та водовідведення (19 км), при цьому очисні споруди потребують капітального ремонту. Також функціонує 14 об'єктів цивільного захисту [11].

Фактично інфраструктура громади залишається частково зношеною, особливо у сфері дорожнього господарства та водовідведення та потребує подальшого оновлення, зокрема модернізації каналізаційної системи та розробки сучасної містобудівної документації. Відсутність комплексного плану просторового розвитку обмежує стратегічне планування території.

Інформаційна складова забезпечення є відносно розвиненою: усі населені пункти мають доступ до інтернету, а в закладах освіти впроваджено сучасні електронні системи, що забезпечують належний рівень цифровізації управлінських процесів. Водночас існує потреба у забезпеченні належного розвитку сфери охорони здоров'я, вдосконаленні адміністративних послуг та впровадженні цифрових інструментів управління. Попри це, громада бере участь у різних програмах розвитку, однак для реалізації масштабних проєктів потребує додаткової підтримки з боку держави та міжнародних партнерів. Рівень громадської активності залишається недостатнім, особливо серед молоді.

Ідентифіковані характеристики розвитку Підволочиської територіальної громади з позиції впливу на стан ресурсного забезпечення та власне враховуючи наявний рівень ресурсозабезпечення систематизуємо із застосуванням SWOT-аналізу, що дозволить визначити сильні та слабкі сторони розвитку громади, а також окреслити можливості й загрози зовнішнього середовища (табл. 3).

Таблиця 3

SWOT-аналіз Підволочиської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
Функціонуюча структура управління – добре організована адміністрація громади, включаючи ЦНАП. Зручне географічне розташування – близькість до великих міст, таких як Тернопіль та Хмельницький, розташування поряд з міжнародною трасою та залізничною лінією Львів-Тернопіль-Київ. Наявність інвестиційних ділянок – можливість розвитку інвестицій в постіндустріальних зонах з хорошою транспортною інфраструктурою. Наявність потенціалу для розвитку туризму – пам'ятки архітектури, у тому числі численні храми початку і середини XIX і початку XX століття, історичне середмістя Підволочиська, наявність готелів, музею. Розвиток спорту – мешканці та мешканки громади активно займаються спортом, функціонує дитячо-юнацька спортивна школа. Змістовне дозвілля для дітей та молоді – у громаді функціонує 5 установ позашкільної освіти Соціальний захист – у громаді функціонує соціальний будинок, а також стаціонарне відділення Територіального центру надання соціальних послуг Тернопільського району Наявність паспортизованого сміттєзвалища та сміттесортувальної станції. Розвинена мережа закладів торгівлі	Високий рівень еміграції та демографічна криза – громада бореться з проблемою професійної еміграції та зниження народжуваності, що призводить до старіння суспільства та зменшення кількості дітей та молоді. Неналежний стан дорожньої та комунальної інфраструктури Труднощі з підбором фахівців на ринку праці – дефіцит пов'язаний з відсутністю/відпливом високо-кваліфікованих кадрів та низькою заробітною платою, що призводить до труднощів із найманням та залученням персоналу. Недостатня рекреаційна інфраструктура та можливості проведення дозвілля - відсутні зелені зони та парки, мало культурних заходів та розважальних закладів. Відсутність достатньої кількості громадського транспорту. Відсутність переробки сільськогосподарської продукції. Забруднення навколишнього середовища та стан інфраструктури водопостачання та водовідведення – система очищення стічних вод перебуває в незадовільному технічному стані Проблеми поводження з відходами. Низька екологічна свідомість мешканців
Можливості	Загрози
У випадку стабілізації політичної ситуації та припинення або зниження інтенсивності війни – розвиток нових сфер економіки. Зовнішня підтримка – можливості підтримки від таких програм, як DOBRE, Chemonics, IREX, програм ЄС та інших, щоб допомогти у плануванні та реалізації проєктів розвитку. Розвиток економіки на основі існуючих секторів Розвиток транспорту та логістики Міжмуніципальне співробітництво	Війна, що триває в Україні – прямо та опосередковано впливає на місцеву економіку, демографію, стабільність і соціальну активність. Еміграція людей Брак ресурсів для модернізації та підтримки інфраструктури Забруднення ґрунтових вод Конкуренція з іншими громадами

Примітка. Наведено за [13].

Загалом ресурсне забезпечення громади можна оцінити як достатнє для виконання базових функцій, проте потребує удосконалення з метою забезпечення поступального розвитку громади у перспективі. Водночас, важливим напрямом удосконалення ресурсного забезпечення ОМС вбачаємо підвищення ресурсної спроможності, яка визначається здатністю мобілізувати, ефективно використовувати та відновлювати ресурси та охоплює фінансову, матеріально-технічну, кадрову та інформаційну складові. Зауважимо, що підвищення фінансової спроможності на рівні ОМС може бути досягнуте шляхом активізації надходжень від місцевих податків і зборів, підвищення ефективності використання комунального майна та земельних ресурсів, а також проведення їх інвентаризації з метою розширення податкової бази.

Важливим є вдосконалення місцевої податкової політики через встановлення обґрунтованих ставок і забезпечення прозорості адміністрування податків. Додаткові фінансові ресурси можуть бути залучені за рахунок державних програм, міжнародної технічної допомоги, грантових інструментів, місцевих запозичень використання інструментарію державно-приватного партнерства. Водночас необхідною є модернізація інфраструктури, зокрема оновлення житлово-комунального господарства, розвиток транспортної та соціальної інфраструктури, впровадження енергоефективних та екологічних рішень; підтримка комунальних підприємств через оновлення їх матеріально-технічної бази та підвищення ефективності управління.

Також в сучасних умовах важливим елементом ресурсного забезпечення є інформаційна складова, оскільки ефективна діяльність органів місцевого самоврядування неможлива без впровадження електронного документообігу, розвитку онлайн-послуг, створення електронних реєстрів і геоінформаційних систем, а також забезпечення відкритості діяльності через доступ до інформації та онлайн-трансляції засідань.

Зростання ресурсної спроможності може бути пов'язане із активізацією людського капіталу та розвитком місцевої економіки, тому у цьому напрямі доцільно стимулювати підприємницьку діяльність, зокрема через створення бізнес-інкубаторів, розвиток кластерних ініціатив та спрощення умов ведення бізнесу. Водночас важливим є інвестування у розвиток освіти, медицини, культури та створення умов для залучення молоді до управління громадою.

Також ефективним інструментом удосконалення управління ресурсним забезпеченням органу місцевого самоврядування вбачаємо ресурсний аудит. Використання його ОМС дозволить оцінити ефективність використання ресурсів, виявити резерви та сформулювати обґрунтовані управлінські рішення. Важливим аспектом у цьому контексті є використання сучасних технологій, зокрема аналітичного програмного забезпечення, геоінформаційних систем, електронного документообігу та відкритих даних, що значно підвищує якість проведення аудиту та ефективність управління ресурсами. За цих умов він може слугувати не лише інструментом контролю, а й важливим елементом стратегічного управління, що сприяє підвищенню ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та забезпеченню сталого розвитку територіальних громад.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. В сучасних умовах ресурсне забезпечення виступає не просто сукупністю матеріальних, фінансових та інших засобів, а фундаментальною умовою спроможності місцевого самоврядування забезпечувати розвиток територій та підвищення якості життя населення. Рівень ресурсного забезпечення безпосередньо впливає на якість управлінських рішень і формує можливості розвитку громади.

Удосконалення ресурсного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування сприяє підвищенню ресурсної спроможності територіальних громад та передбачає зміцнення їхньої фінансової, інфраструктурної та кадрової бази. Це досягається через ефективне використання місцевих джерел бюджетних надходжень, залучення інвестицій, розвиток міжмуніципального співробітництва та міжсекторного партнерства, оптимізацію використання соціальної, виробничої та екологічної інфраструктури, а також розвиток людського капіталу та підвищення професіоналізму управлінців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безверхнюк Т.М., Бабов К.Д., Цуркан О.І. Ресурсне забезпечення післявоєнного відновлення та розвитку України: потенціал курортно-рекреаційної сфери. *Наукові інновації та передові технології*. 2022, 6(8): 459-470. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-459-470](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-459-470)
2. Бобровський О.І. Територіальні громади як суб'єкти публічного управління первісних територіальних ланок суспільства. *Науковий вісник: Державне управління*. 2020. № 2 (4). С. 32–44.
3. Бондарчук Н. В. Ресурсне забезпечення місцевого самоврядування в Україні: стан, проблеми, перспективи / Н. В. Бондарчук, О. О. Поденко // *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування»*. 2025. № 6(46). С. 23-33. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/12245>
4. Веклич О.О. Структурна характеристика комплексу ключових методів оцінювання екосистемних активів місцевих територіальних громад. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8870>.
5. Гринчук Н.М. Ресурсне забезпечення територіального розвитку Глобалізаційні виклики: урядування майбутнього : монографія. /авт.кол. Л.Г. Комаха, І.В.Алексєєнко, В.А.Гошовська та ін.; за заг.ред. Л.Г. Комахи., І.В.Алексєєнко К.: ВПЦ «Київський університет». 2022. 976 с.
6. Мельник А. Управління ресурсами території в контексті європейської та національної політики регіонального розвитку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. Вип. 3. С. 7-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2018_3_3
7. Федоришина Л.М., Кононюк О.О., Кононюк І.А. Ресурсний потенціал територіальної громади: сутність, складові елементи та фактори формування. 2023. *Інноваційна економіка*, 2, 78-86. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.10>
8. Економічна енциклопедія : у 3 т. / редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. К. : Академія ; Тернопіль : Акад. нар. госп-ва, 2000-2002. 852с.
9. Алькема В.Г., Пазєєва Г.М. Ресурсний потенціал системи економічної безпеки суб'єкта логістичної діяльності. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2013. Вип. 33. С. 200.
10. Чорна А. Структура ресурсного забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009 р. № 4. Т. 1. С. 93.
11. Офіційний сайт Підволочиської селищної ради. URL: <https://pidvoltg.gov.ua/>
12. Експертна оцінка фінансової спроможності громад у розрізі областей за 9 місяців 2025 року. URL: <https://decentralization.ua/news/20215>
13. Стратегія Підволочиської територіальної громади. URL: <https://pidvoltg.gov.ua/strategiya-rozvitku-09-29-09-23-12-2019>

REFERENCES

1. Bezverkhniuk, T. M., Babov, K. D., & Tsurkan, O. I. (2022). Resource provision for post-war recovery and development of Ukraine: The potential of the resort and recreational sector. *Scientific Innovations and Advanced Technologies*, 6(8), 459–470. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-459-470](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-459-470)
2. Bobrovskyi, O. I. (2020). Territorial communities as subjects of public administration of primary territorial units of society. *Scientific Bulletin: Public Administration*, 2(4), 32–44.
3. Bondarchuk, N. V., & Podyenko, O. O. (2025). Resource provision of local self-government in Ukraine: State, problems, and prospects. *Scientific Innovations and Advanced Technologies. Series: Management and Administration*, 6(46), 23–33. <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/12245>
4. Veklych, O. O. (2021). Structural characteristics of key methods for assessing ecosystem assets of local territorial communities. *Efficient Economy*, 5. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8870>
5. Hrynchuk, N. M. (2022). Resource provision of territorial development. In L. H. Komakha & I. V. Aliksieienko (Eds.), *Globalization challenges: Governance of the future.*: Kyiv University Publishing Center.

6. Melnyk, A. (2018). Resource management of territories in the context of European and national regional development policy. *Bulletin of Ternopil National Economic University*, 3, 7–22. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2018_3_3
7. Fedoryshyna, L. M., Kononiuk, O. O., & Kononiuk, I. A. (2023). Resource potential of a territorial community: Essence, components, and formation factors. *Innovative Economy*, 2, 78–86. <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.10>
8. Mochernyi, S. V. (2000–2002). Economic encyclopedia (Vols. 1–3). Kyiv: Akademiia.
9. Alkema, V. H., & Pazieieva, H. M. (2013). Resource potential of the economic security system of a logistics entity. *Scientific Notes of KROK University*, 33, 200.
10. Chorna, A. (2009). Structure of resource provision of enterprise economic security. *Bulletin of Khmelnytskyi National University*, 4(1), 93.
11. Pidvolochysk Settlement Council. Official website. <https://pidvoltg.gov.ua/>
12. Decentralization Portal. (2025). *Expert assessment of financial capacity of communities by regions for 9 months of 2025*. <https://decentralization.ua/news/20215>
13. Pidvolochysk Territorial Community.(2019). Development strategy of the territorial community. <https://pidvoltg.gov.ua/strategiya-rozvitku-09-29-09-23-12-2019>

Статтю отримано 15 березня 2026 р

Рекомендовано до друку: 29 квітня 2026 р.

Опубліковано: 15 червня 2026 року